

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. GEGUŽĖS 19 D.
NUTARIMO NR. 610 „DĖL UŽMOKESČIO UŽ MINIMALŲJŲ PRIEIGOS PAKETĄ
APSKAIČIAVIMO IR SKELBIMO, KONKREČIOS GELEŽINKELIO ĮMONĖS (VEŽĖJO)
MOKĖTINO UŽMOKESČIO UŽ MINIMALŲJŲ PRIEIGOS PAKETĄ DYDŽIO
APSKAIČIAVIMO IR MOKĖJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
(TAP-20-165(2)) (TAIS NR. 19-10846(3))**

2020-03-30 Nr. NV-871

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: įgyvendinti Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo nuostatas ir Valstybės kontrolės 2018 m. gruodžio 12 d. valstybinio audito ataskaitoje „Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas“ pateiktas rekomendacijas - sukurti stabilesnį užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą (užmokestis už MPP) dydį atitinkamo tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu apskaičiavimą ir efektyvesnį viešosios geležinkelių infrastruktūros panaudojimą užtikrinančią naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra apmokestinimo sistemą, taip pat nustatyti perėjimo prie faktinių viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonių (vežėjų) veiklos Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle rodiklių pagrindu pagrįstos naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra apmokestinimo sistemos mechanizmą.

3. Dabartinė situacija:

- 2019 m. gruodžio 8 d. įsigaliojusiame Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo ir papildymo įstatyme nustatytas įpareigojimas Vyriausybei nustatyti užmokesčio už MPP sudedamąsias dalis, šį užmokestį sudarančių įmokų tarifų, mokėtino užmokesčio už MPP dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką; nustatyta, kad užmokestį už MPP apskaičiuoja viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas; įtvirtinta pareiga viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui vertinti ir nustatyti, ar atitinkamuose vežimų geležinkelių transportu rinkos segmentuose veiklą vykdančios geležinkelio įmonės (vežėjai) šiuos antkainius gali mokėti; Vyriausybei suteikti įgaliojimai patvirtinti užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką.
- Valstybės kontrolės 2018 m. gruodžio 12 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-2018-P-20-1-12 „Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas“ pateiktos rekomendacijos.

4. Projekto esmė:

Nutarimo projektu siūloma:

- **patikslinti užmokesčio už MPP sudedamąsias dalis (įmokas), užmokestį už MPP sudarančių įmokų tarifų, mokėtino užmokesčio už MPP dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką:**
 - ✓ užmokestį už MPP sudarytų traukinių eismo įmoka, keleivių, bagažo vežimo tranzitu įmoka, krovinių vežimo tranzitu įmoka, kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmoka, o vietoj nustatytos krovinių vežimo įmokos nustatyti naujas keleivių, bagažo ir (ar) krovinių, priskirtų vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentui, kuriame gali būti taikomas antkainis, vežimo įmokas;
 - ✓ traukinių eismo įmokos ir kontaktinio elektros tinklo naudojimo įmokos **tarifus apskaičiuoti faktinių paskutinių pasibaigusių kalendorinių metų, o ne planinių duomenų pagrindu;**
 - ✓ naujų keleivių, bagažo ir (ar) krovinių, priskirtų segmentui, vežimo įmokų tarifo apskaičiavimą diferencijuoti atsižvelgiant į tai, ar viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytame

segmentų sąraše bus išskirtas keleivių, bagažo vežimo ir (arba) krovinių vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentas;

- ✓ nustatyti, kad geležinkelio įmonės (vežėjai) iki mėnesio, kurį pagal tarnybinį traukinių tvarkaraštį geležinkelio įmonės (vežėjas) galės naudoti pareiškėjui skirtus pajėgumus, pradžios turi sumokėti ne 10 proc., o 50 proc. traukinių eismo įmokos, taip pat nustatyti išimtį dėl traukinių eismo įmokos dalies mokėjimo, kai pajėgumai naudojami pagal paskutinės minutės paraišką skirti pajėgumus;
- **nustatyti užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus** tarifo, užmokesčio už skirtus, bet nepanaudotus pajėgumus apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką:
 - ✓ tarifo apskaičiavimą susieti su traukinių eismo įmokos tarifo apskaičiavimu;
 - ✓ mokėtiną užmokesį apskaičiuoti atsižvelgiant į planuotą ir faktinę geležinkelio įmonės (vežėjo) traukinių darbo apimtį pasibaigusio tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu;
- **nustatyti specialųjį vienkartinio pobūdžio reguliavimą** dėl 2018–2019 m., 2019–2020 m., 2020–2021 m. tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpio užmokesčio už MPP įmokų tarifų, mokėtino užmokesčio už MPP perskaičiavimo:
 - ✓ detaaliai reglamentuoti šių laikotarpių užmokesčio už MPP įmokų tarifų ir konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) ir remonto įmonės mokėtino užmokesčio už MPP dydžio perskaičiavimo tvarką;
 - ✓ ankstesnio tarnybinio traukinių tvarkaraščio užmokesčio už MPP įmokų tarifų ir mokėtino užmokesčio už MPP perskaičiavimas turi būti atliekamas pasibaigusį kalendorinių metų viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonių (vežėjų) faktinių duomenų pagrindu;
- įpareigoti Susisiekimo ministeriją peržiūrėti Taisyklių nuostatas dėl keleivių, bagažo ir krovinių, priskirtų vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentui, kuriame gali būti taikomas antkainis, įmokų tarifų apskaičiavimo metodikos ir iki 2021 m. birželio 30 d. pateikti Vyriausybei Taisyklių pakeitimo projektą, kuriuo būtų siūloma pakeisti segmentų įmokų tarifų apskaičiavimo metodiką – susieti ją su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo patiriamomis išlaidomis ir įvertinti geležinkelio įmonių (vežėjų) galimybę mokėti rinkos segmentų įmokas;
- pagal Taisyklių nuostatas užmokesį už MPP sudarančių keleivių, bagažo ir (ar) krovinių, priskirtų vežimo geležinkelių transportu rinkos segmentui, kuriame gali būti taikomas antkainis, vežimo įmokų tarifai būtų apskaičiuojami vienam (2021–2022 m.) tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui;
- Pritarus Nutarimo projektu siūlomiems pakeitimams ir perėjus prie faktinių, o ne planinių duomenų pagrindu paremto užmokesčio už MPP įmokų tarifų apskaičiavimo, atsisakius užmokesčio už MPP įmokų tarifų perskaičiavimo, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas nebeprivalėtų lėšų, gautų iš užmokesčio už MPP, kaupti atskirai be galimybės panaudoti jas savo reikmėms, t. y. šias lėšas „įšaldyti“ su tikimybe, kad reikės jas grąžinti geležinkelio įmonei (vežėjui) ar remonto įmonei.

5. Derinimas: projektas suderintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija. Konkurencijos taryba informavo, kad Nutarimo projektas neturi būti derinamas su šia institucija. Įvertintos Lietuvos transporto saugos administracijos pastabos. Lietuvos privačių geležinkelių įmonių asociacija ir Lietuvos pramonininkų konfederacija pastabų nepateikė. Projektas buvo pakoreguotas atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos, Ryšių reguliavimo tarnybos ir akcinės bendrovės „LG Cargo“ pastabas.

Svarstyta 2020 m. kovo 3 d. tarpinstituciniame pasitarime (nuspręsta patikslintą projektą svarstyti pakartotinai) - Susisiekimo ministerija su Ryšių reguliavimo tarnyba ir AB „Lietuvos geležinkelių infrastruktūra“ papildomai aptarė Ryšių reguliavimo tarnybos pastabas ir atitinkamai patikslino projektą.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinėje išvadoje siūloma Projekto nuostatos, numatančios poreikį siūlomą reguliavimą keisti peržiūrint ir keičiant Taisyklėse nustatytą segmentų įmokų tarifų apskaičiavimo metodiką, atsisakyti – Susisiekimo ministerija siūlys perkelti į LRV posėdžio protokolą.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: atsižvelgiant į 2020 m. kovo 3 d. tarpinstitucinio pasitarimo sprendimą, projektas pakartotinai svarstytinas tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Arvydas Nevas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lrv.lt